

ПОРАДИ ЮРИСТА

КОМЕНТАРІ ПРАВНИКІВ, ПОЛІТОЛОГІВ, ЕКОНОМІСТІВ, ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

ЛИПЕНЬ
№ 7 (166) 2024

АНДРІЙ ПАВЛОВСЬКИЙ:
**УРЯД НАМАГАЄТЬСЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ
ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗА РАХУНОК НАСЕЛЕННЯ**

Стор. 4

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

ЗВІЛЬНЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА СІМЕЙНИМИ ОБСТАВИНАМИ

Перелік сімейних обставин та інших поважних причин для звільнення з військової служби.

Стор. 2

ЛІКУВАННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЗА КОРДОНОМ

Як військовослужбовцю виїхати за кордон для лікування? Кого можуть відправити та за яких умов?

Стор. 3

ВСЕ, ЩО ТРЕБА ЗНАТИ ПРО СУБСИДІЮ

Хто може отримати? Як розраховується розмір допомоги? Куди звертатись за призначенням та що робити у разі відмови?

Стор. 6

НАРАХУВАННЯ ЗА «КОМУНАЛКУ» У ДНІ ВІДКЛЮЧЕНЬ

Як забезпечити себе від несправедливих нарахувань та не переплачувати за послуги, які не були надані?

Стор. 7

Всеукраїнська інформаційно-правова газета

Виходить за підтримки Українського інституту політики та Правозахисної організації «Спільна Мета»

Інформаційно-
правовий портал
www.porady.org.ua

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС ГАЗЕТИ - 49801

Кожному
гарантується
право знати
свої права і
обов'язки

Ст. 57 Конституції
України

ЗВІЛЬНЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА КОНТРАКТОМ І ПРИЗОВОМ ЗА СІМЕЙНИМИ ОБСТАВИНАМИ

Перелік сімейних обставин та інших поважних причин для звільнення з військової служби осіб, які проходять військову службу, зазначений у статті 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу».

Категорії військовослужбовців, які мають право звільнитися

Вагітні — у зв'язку з вагітністю;

Жінки у декретній відпустці

- жінки, які перебувають у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а також якщо дитина потребує домашнього догляду тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення нею шестирічного віку;

Жінка, якщо обоє з подружжя військові і мають дитину

- дружина, якщо обоє із подружжя проходять військову службу і мають дитину (дітей) віком до 18 років;

Мати/батько, що утримують трьох дітей і регулярно платять аліменти

- якщо на утриманні у військовослужбовця перебувають троє і більше дітей віком до 18 років, крім

тих, які мають заборгованість із сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму платежів за три місяці;

Мати/батько, що самостійно виховує дитину

- які мають дитину віком до 18 років, якщо другий з батьків такої дитини помер, позбавлений батьківських прав, визнаний зниклим безвісти або безвісно відсутнім, оголошений померлим, відбуває покарання у місцях позбавлення волі, а також коли особа самостійно виховує та утримує дитину за рішенням суду або запис про батька такої дитини в Книзі реєстрації народжень здійснений зі слів матері;

Усиновлювачі дітей до 18 років

- які є усиновлювачами, на утриманні яких перебуває дитина, яка до моменту усиновлення була дитиною-сиротою або дитиною (дітьми), позбавленою батьківського піклування, віком до 18 років, опікунами, піклувальниками, прийомними батьками, батьками-вихователями, патронатними вихователями, на утриманні яких перебуває дитина-сирота або дитина, позбавлена батьківського піклування, віком до 18 років;

Самостійно виховують

дитину з інвалідністю

- виховують дитину з інвалідністю віком до 18 років, у разі відсутності інших осіб, які зобов'язані її виховувати;

Утримують повнолітню дитину з інвалідністю I чи II групи — утримують повнолітню дитину, яка є особою з інвалідністю I чи II групи;

Виховують важкохвору дитину

- на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, дитини, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, що підтверджується документом, виданим лікарсько-консультативною комісією закладу охорони здоров'я в порядку та за формою, встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, але якій не встановлено інвалідність, за умови що

такі особи не мають інших працездатних осіб, зобов'язаних відповідно до закону їх утримувати;

Доглядають дружину/чоловіка з інвалідністю I чи II групи

- через необхідність здійснювати постійний догляд за дружиною (чоловіком) з числа осіб з інвалідністю I чи II групи;

Доглядають дружину/чоловіка з інвалідністю III групи з певними захворюваннями

- через необхідність здійснювати догляд за дружиною (чоловіком) з числа осіб з інвалідністю III групи, встановленої внаслідок онкологічного захворювання, відсутності кінцівок (кінцівки), кистей рук (кисті руки), стоп ніг (стопи ноги), одного з парних органів, або за наявності у дружини (чоловіка) з числа осіб з інвалідністю III групи онкологічного захворювання, психічного розладу, церебрального паралічу або інших паралітичних синдромів;

Доглядають батьків (своїх чи дружини) з інвалідністю I чи II групи

- через необхідність здійснювати постійний догляд за одним із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка), який є особою з інвалідністю I чи II групи, за умови відсутності ді-

тей, батьків, рідних братів та сестер, бабусі та дідуся чи онуків такої особи або якщо інші члени сім'ї самі потребують постійного догляду за висновком медико-соціальної експертної комісії чи лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я;

Доглядають родичів з I чи II групою інвалідності, якщо немає інших членів сім'ї, які можуть це робити

- через необхідність здійснювати постійний догляд за рідним братом, сестрою, бабусею, дідусям чи онуками, які є особою з інвалідністю I або II групи, за умови відсутності інших членів сім'ї такої особи або якщо інші члени сім'ї самі потребують постійного догляду за висновком медико-соціальної експертної комісії чи лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я;

Опікуни недієздатних осіб

- через необхідність здійснення опіки над особою, визнаною судом недієздатною, за умови що за такою особою не здійснюється піклування (опіка) іншими особами;

Близькі родичі загиблих чи зниклих захисників

- якщо їхні близькі родичі (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати

або рідний (повнорідний) брат чи сестра) загинули або пропали безвісти під час безпосередньої участі у антитерористичній операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, а також під час забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України під час дії воєнного стану;

Близькі родичі Героїв України померлого

- якщо їхнім близьким родичам (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати, рідний (повнорідний) брат чи сестра) померло присвоєно звання Герой України за громадянську мужність, патріотизм, героїчне відстоювання конституційних засад демократії, прав і свобод людини, самовіддане служіння Українському народові, виявлені під час Революції Гідності (листопад 2013 року – лютий 2014 року).

За інформацією БПД

ФОТО ТА ВІДЕО ФІКСАЦІЯ ВРУЧЕННЯ ПОВІСТКИ - КОМЕНТАР АДВОКАТА

Відповідно до частини 6 ст. 22 ЗУ «Про мобілізацію» під час перевірки документів уповноважений представник ТЦК та СП або поліцейський здійснює фото- і відеофіксацію процесу пред'явлення та перевірки документів із застосуванням технічних приладів та засобів фото- та відеофіксації.

Згідно з пунктом 40 Порядку призову громадян на військову службу під час мобілізації, затвердженого постановою КМУ №560 від 16.05.2024 року, під час вручення

повістки здійснюється фото- і відеофіксація із застосуванням технічних приладів та засобів фото- та відеофіксації представником ТЦК та СП або поліцейським.

Як коментує адвокат Роман Сімутін слідчому не потрібно буде проводити почеркознавчу експертизу на предмет автентичності підпису чи перевіряти, за яких умов була вручена повістка, допитувати представників ТЦК, які вручали повістку. Факт вручення повістки буде зафіксовано за допомогою

технічних приладів.

І от тоді, буде не формальний, а вже матеріальний склад кримінального правопорушення, а розповідь про те, що на камері інший громадянин, буде, м'яко кажучи, не переконливою.

А після ВЛК, якщо я не з'явлюся по повістці на відправку?

Якщо після проходження ВЛК і вручення повістки на відправку чоловік без поважних причин не з'являється у визначену дату та час до

збірного пункту, визнання винним за ухилення від мобілізації майже гарантоване.

Чому майже, бо обставини можуть бути різними. Наприклад, у вас є право на відстрочку, ви зареєстрували відповідну заяву, але вам обманом вручили повістку на відправку – тут вас не можуть притягнути до кримінальної відповідальності. Аналогічна ситуація із заброньованими або тих, у кого станом на сьогодні присвоєно статус обмежено придатного.

**РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ
в газеті
та на сайті**

На сторінках газети та на сайті інформаційно-правового порталу ПОРАДИ ЮРИСТА (www.porady.org.ua) Ви маєте можливість розмістити рекламу, статті, інтерв'ю, блоги та інші матеріали суспільно-правового характеру.

Вартість та умови розміщення матеріалів дізнавайтесь за телефоном +38 (098) 507-28-77 або e-mail: porady_urista@ukr.net

ЯК ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЮ ВИЇХАТИ ЗА КОРДОН ДЛЯ ЛІКУВАННЯ?

Кого можуть направити на лікування за кордон та за яких умов?

Направленню за кордон для лікування з метою отримання медичної та реабілітаційної допомоги підлягають особи із складових сил оборони та сил безпеки, постраждали у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України.

За умов наявності наступних документів:

- висновку про необхідність направлення на лікування за кордон;
- повідомлення від Координаційного центру з надзвичайних ситуацій (Emergency Response Coordination Centre) Європейської Комісії через електронну платформу "Система раннього попередження та реагування" (Early Warning and Response System) про готовність конкретної країни — члена Європейського Союзу на безоплатній основі прийняти на лікування та/або письмового

підтвердження готовності іноземного закладу охорони здоров'я на безоплатній основі прийняти на лікування.

Направлення захисників України на лікування за кордон ініціюється закладами охорони здоров'я, в яких вони перебувають на лікуванні або реабілітації

Які документи для лікування військового за кордоном має підготувати заклад охорони здоров'я?

З метою організації направлення на лікування за кордон захисників України заклади охорони здоров'я, у яких вони перебувають на лікуванні або реабілітації, готують такі документи:

- згода захисника України або його законного представника на лікування за кордоном з наданням однозначної згоди на обробку персональних даних, що стосуються медичної інформації;
- згода на обробку та передачу персональних

даних іноземним закладам охорони здоров'я відповідно до законодавства у довільній формі;

- виписка з медичної карти амбулаторного (стаціонарного) хворого за формою, затвердженою МОЗ;

- висновок про необхідність направлення на лікування за кордон.

Висновок про необхідність направлення на лікування за кордон готується закладом охорони здоров'я, в якому захисник України перебуває на лікуванні та/або реабілітації, і підписується керівником закладу охорони здоров'я та лікуючим лікарем закладу охорони здоров'я, визначеним керівником цього закладу або уповноваженою на прийняття відповідних рішень особою.

Заклад охорони здоров'я, в якому захисник України перебуває на лікуванні або реабілітації, формує та надсилає до державного органу, що входить до складу сектору

безпеки і оборони, в якому проходить службу захисник України:

- перелік захисників України, щодо яких наявні висновки про необхідність направлення на лікування за кордон, із зазначенням діагнозу/діагнозів та ускладнень відповідно до НК 025:2021 "Класифікатор хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я";

- документи на кожного захисника України, щодо якого наявний висновок про необхідність направлення на лікування за кордон.

Після узагальнення інформації, отриманої від закладу охорони здоров'я, в якому захисник України перебуває на лікуванні та/або реабілітації, державний орган, що входить до складу сектору безпеки і оборони, протягом 3 календарних днів надсилає на розгляд МОЗ в електронній формі лист-направлення з копіями документів та готує дозволу на виїзд за кордон для за-

хисників України.

Термін перебування на лікування за кордоном військовослужбовця

Загальний час перебування захисника України на лікуванні за кордоном, включаючи час переміщення з одного іноземного закладу охорони здоров'я до іншого та час очікування між плановими хірургічними втручаннями, не може перевищувати 12 місяців підряд.

Які документи необхідні для перетину кордону військовослужбовцем?

Під час воєнного стану виїзд за межі України осіб із складових сил оборони та сил безпеки, постраждалих у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, на лікування за кордон здійснюється за наявності наступних документів:

- паспорта громадянина України для виїзду за кордон;
- паспорта громадянина України (за їх відсутності — документів, що

містять відомості про особу, на підставі яких Держприкордонслужба дозволить перетин державного кордону);

- за наявності висновку про необхідність направлення особи із складових сил оборони або сил безпеки, постраждалої у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на лікування за кордон;

- листа МОЗ про погоджений з іноземною стороною перелік осіб із складових сил оборони та сил безпеки, постраждалих у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, яких заклади охорони здоров'я іноземних держав можуть прийняти на лікування за кордоном.

Важливо! Виїзд таких осіб дозволяється у супроводі одного з членів сім'ї першого ступеня споріднення (батьків, чоловіка або дружини, дитини, у тому числі усиновленої).

За інформацією БПД

ЯКЩО ЛЮДИНА ПОТРАПИЛА В ПОЛОН — КУДИ ПОВІДОМЛЯТИ?

Інформацію щодо потрапляння людини в полон до ворога необхідно повідомляти виключно до уповноважених державних органів, нагадує Національне інформаційне бюро (НІБ) при Мінреінтеграції.

Потрібно зібрати якомога більше інформації про обставини потрапляння людини в полон. В тому числі від її побратимів, свідків, рідних чи із соціальних мереж.

Всі отримані дані слід повідомити до:

- НІБ на цілодобову гарячу лінію за номером 16-48 (для дзвінків з-за кордону +38 (044) 287-81-65) або через чат-боти у Telegram (https://t.me/nib_uncr_bot) чи Viber (https://chats.viber.com/nib_uncr_bot) А також написавши на електронну пошту: info@nib.gov.ua чи у месенджер на Facebook-сторінці (<https://m.facebook.com/nib.gov.ua>) або заповнивши онлайн-форму на сайті (<https://nib.gov.ua/>) бюро.

• Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими. Консультації за номером: 0 800 300 529, для дзвінків з-за кордону: +38 (044) 390-43-90.

• Об'єднаного центру з координації пошуку та звільнення військовополонених, незаконно позбавлених волі осіб внаслідок агресії проти України, який функціонує при СБУ. Телефони гарячої лінії: (044) 321-11-21 та (098) 321-11-21.

Крім того, можна звернутися за номером центру: (067) 650-83-32 (WhatsApp, Telegram, Viber).

Також необхідно подати відповідну заяву до відділення Національної поліції.

Правоохоронні органи нагадують: не слід надавати інформацію про полонених, незаконно позбавлених волі осіб і власні персональні дані не уповноваженим організаціям та особам, а також анонімним джерелам.

ЯКЩО ЛЮДИНА ПОТРАПИЛА В ПОЛОН - КУДИ ЗВЕРТАТИСЯ?

- НАЦІОНАЛЬНЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ БЮРО** → **1648** для дзвінків з-за кордону +38 (044) 287-81-65
- КООРДИНАЦІЙНИЙ ШТАБ З ПИТАНЬ ПОВОДЖЕННЯ З ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИМИ** → **0 800 300 529** для дзвінків з-за кордону +38 (044) 390 43 90
- ОБ'ЄДНАНИЙ ЦЕНТР З КООРДИНАЦІЇ ПОШУКУ ТА ЗВІЛЬНЕННЯ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ (СБУ)** → **044 321 11 21** / **098 321 11 21**

АНДРІЙ ПАВЛОВСЬКИЙ: УРЯД НАМАГАЄТЬСЯ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗА РАХУНОК НАСЕЛЕННЯ

Говоримо з Андрієм Павловським, Народним депутатом України 2006-2014 років, експертом з соціальної політики.

Про можливі ротації в уряді та хто може стати наступним прем'єр-міністром, про економічні проблеми країни, зокрема борги перед МВФ та приватними кредиторами, підвищення тарифів на електроенергію і ЖКГ, та відсутність індексації пенсій і зарплат.

Геннадій Кірія:
Чи очікувати ротацію в уряді?

Андрій Павловський:

Останнім часом, майже вже протягом 5 років, уряд виконує чисто технічну виконавчу функцію. Він, фактично, є виконавчим відділом Офісу президента і якоїсь самостійної ролі не відіграє. Тому немає значення яке буде прізвище Прем'єр-міністра, все одно це буде виконавчий відділ Офісу президента.

Просто зміниться начальник цього відділу і свою самостійну політику він не зможе проводити, буде виконувати те, що йому будуть передавати з Офісу президента, буде виконувати бажання президента.

Геннадій Кірія:
А це правильно в умовах війни?

Андрій Павловський:

В умовах війни президент це все ж таки верховний головнокомандувач, може жорстка вертикаль влади і потрібна, але треба кадри змінювати. Бо пан Шмигаль вже засидівся, він вже майже 5 років є Прем'єр-міністром, що не характерно для України. Він, мабуть, влаштовує Офіс президента, як дисциплінований, безмовний виконавець.

Ми ж не бачимо в пресі, що Денис Шмигаль висловив свою думку, що у нього на якісь економічні процеси є свої погляди, що уряд щось планує.

Вони виконують те, що їм кажуть і це влаштовує Офіс президента.

Фактично, Україна з 2019 року, попри Конституцію, з парламентсько-президентської республіки перетворилася на президентську республіку де всі питання вирішуються через президента.

Геннадій Кірія:
Хто може замінити Дениса Шмигалья?

Андрій Павловський:

Будь-хто. І Стефанішина, яка є віце прем'єр, і Свириденко, це теж віце прем'єр, тільки Стефанішина відповідає за європейську інтеграцію, а Свириденко віце прем'єр-міністр економіки. Тобто, вони можуть замінити і ще хтось, хто буде приємний президенту, того і призначать. Тут прізвище неважливе.

Геннадій Кірія:
Прем'єр важливий не лише президенту, а і нашим зовнішнім партнерам?

Андрій Павловський:

Можливо, якщо це прив'яжуть до зовнішньої допомоги. Зараз для нас критична зовнішня допомога, кредитування і настільки критична, що ми отримали останній транш від Міжнародного валютного фонду - 2,2 мільярда доларів, з них тут же восени 86% треба віддати, як попередній борг МВФ.

Тобто, Україні з нового кредиту залишається мізер, але йдемо на такі не вигідні умови, бо нам вкрай потрібне зовнішнє фінансування.

Погоджуємося на антисоціальні кроки, бо умовою отримання останнього траншу МВФ було підвищення тарифів на комунальні платежі.

Нещодавно підвищили тариф на електроенергію майже вдвічі і зараз підвищать на воду, на тепло і т. д. Бо ми взяли на себе таке зобов'язання перед МВФ.

Геннадій Кірія:
У серпні Україна повинна виплатити

20 мільярдів доларів приватним кредиторам.

Андрій Павловський:

Крім боргів перед МВФ, іншими фінансовими міжнародними інституціями, Україна має ще борги перед приватними кредиторами, які у свій час купували державні облигації на вигідних умовах, під шалені відсотки, що жодна країна Європи не робила. А зараз прийшов час розраховуватися.

Геннадій Кірія:
Україна зможе уникнути дефолту?

Андрій Павловський:

Дефолт це не такий вже і жах, багато країн через це проходило і не один раз. Як та ж сама Аргентина, наприклад.

Але погіршаться фінансові показники, рейтинги, потрапимо у список боржників, що не добре, з погляду майбутніх інвестицій і репутації перед зовнішніми інвесторами.

А що робити? Знову шукати великих зовнішніх кредиторів, щоб погасити заборгованість перед приватними кредиторами?

Але прийде час і цей кредит прийдеться повертати. Ми можемо дійти до межі, як дійшли латиноамериканські чи африканські країни, коли набирали кредити, щоб повертати попередні борги, а потім відсотки з відсотків цих кредитів не могли віддати.

В такому випадку треба закладати все майно держави, всі природні ресурси, що ми вже частково і зробили.

Мене дивує, що Україна в такому складному становищі - війна, країна стікає кров'ю, а уряд чомусь боїться порушувати питання, щоб хоча б частину цих боргів списати, враховуючи ситуацію. Нагадаю, що Польщі у більш сприятливих економічних умовах, в мирний час списали 35 мільярдів доларів зовнішнього боргу, просто списали. То чому Україні не хочуть

одного мільярда списати?

Тим більше є прецедент, коли під час епідемії ковіду МВФ списав борги 25 країнам світу. То чому ж Україні під час війни цього не роблять? Це був би по справжньому дружній крок.

Геннадій Кірія:
З першого червня уряд підвищив тарифи на електроенергію до 4,36 грн. Як ви вважаєте, чи поміркована така ціна?

Андрій Павловський:

На жаль, в нас стара традиція, що уряд намагається розв'язувати економічні проблеми за рахунок населення.

Хоча якщо розрахувати собівартість електроенергії, то найдешевша електроенергія це електроенергія, яка виробляється атомними станціями. І як правило ця електроенергія йшла населенню, ще за часів уряду Тимошенко.

А зараз намагаються населенню продавати найдорожчу електроенергію, це так звану зелену електроенергію.

Якраз вже підняли вдвічі тарифи і нещодавно була цікава заява керівництва Енергоатому, що з піднятих тарифів вони жодної копійки не отримали на проблеми Енергоатому.

Куди ж пішли ці гроші? А це шалені гроші.

Геннадій Кірія:
На початку війни президент обіцяв не піднімати до завершення воєнного стану тарифи. Але бачимо, що вони піднімаються. Також будуть підніматися тарифи на ЖКГ. Що очікувати восени українцям?

Андрій Павловський:

Для населення поки що немає обнадійливих, добрих новин. Крім того, що уряд в останньому меморандумі з МВФ, взяв на себе зобов'язання підвищити комунальні пла-

тежі.

Також подивіться останню резолюцію на 2025-2027 рік, що була затверджена 28 червня, там чітко написано, що уряд запланував на наступні 3 роки заморозити всі соціальні стандарти.

Геннадій Кірія:
Індексації пенсій і зарплат не буде?

Андрій Павловський:

Не буде підвищення прожиткового мінімуму, мінімальної зарплати, всі соціальні виплати і допомоги розраховуються якраз із мінімального прожиткового мінімуму і мінімальної зарплати.

Якщо вони заморозять, залишаються на рівні 2024 року, то зрозуміло, що і зарплати і пенсії і всі види соціальних допомог, залишаться також на рівні 2024 року.

І виходить, що купівельна спроможність населення фактично буде заморожена на рівні цього року, а тарифи на газ, на електроенергію будуть поступово підвищуватися, будуть зростати ціни на харчові продукти.

Виходить так, що нам заморозили соціальні стандарти, а ціни і тарифи не заморозили. І знову - за все повинно сплатити населення своїми залишками заощаджень, хоча у багатьох людей вже ніяких фінансових запасів немає.

Тим більше ми втратили 5 мільйонів робочих місць, в нас 7 мільйонів ВПО, яким теж треба житло, робота і т. д. За даними ООН 5 мільйонів українців - це біженці, які за кордоном.

І в таких умовах, коли у людей впала купівельна спроможність, впали доходи, казати - ми заморозимо ваші доходи, а тарифи будемо підвищувати?

На що уряд розраховує? Це занадто жорстко стосовно людей. Навіть Данило Гетманцев сказав, що це вже занадто.

Геннадій Кірія:
Яка ситуація зараз з Пенсійним фондом? Ми знаємо, що там

великі борги, що уряд планує провести пенсійну реформу. Що очікувати українцям?

Андрій Павловський:

В нас зараз майже половина бюджету Пенсійного фонду - це пряма дотація з державного бюджету.

На Пенсійний фонд з початку цього року переклали не характерні для нього функції. Бо головне завдання Пенсійного фонду - виплата пенсій - для цього він і створений.

Так ні, на Пенсійний фонд переклали виплату субсидій, виплати по втраті працездатності і т. д.

Зрозуміло, що це додає проблем Пенсійному фонду, але поки він отримує дотації з державного бюджету, вони намагаються виплачувати вчасно.

Геннадій Кірія:
А ви не помічаєте, що протягом останніх 10 років у нас курс на соціальну політику зменшується?

Андрій Павловський:

У нас в ст. 3 Конституції України записано, що Україна є соціальною державою. А це передбачає певні зобов'язання держави перед громадянами і виконання певних соціальних функцій. Чомусь про цю статтю Конституції чиновники намагаються забути.

Коли йде мова про інтеграцію нам кажуть, ми будемо виконувати торговельні, європейські технічні стандарти і т. д. А про європейські соціальні стандарти забувають.

На початку 2000 років Україна ратифікувала європейську соціальну хартію, де брала на себе відповідні зобов'язання. І на жаль, вона виконала їх всього на 25%, стосовно своїх громадян. А це ратифікована хартія і це наші міжнародні зобов'язання.

А зараз під час війни стане ще гірше, частково і з об'єктивних причин, частково через недоцільність наших урядовців.

ПЕРЕРАХУНОК ЗА «КОМУНАЛКУ»: ПОВЕРНЕННЯ ВАШИХ КОШТІВ ЗА НЕЯКІСНІ ПОСЛУГИ

Зміни у порядку перерахунку за ЖКП згідно з Постановою КМУ № 127 від 06.02.2024 року.

Уряд України 6 лютого 2024 року прийняв постанову № 127 «Деякі питання здійснення перерахунку вартості комунальних послуг за період їх ненадання, надання не в повному обсязі або невідповідної якості», яка внесла суттєві зміни до порядку перерахунку ЖКП. Ось деякі з ключових моментів:

1. Прийнято чітке поняття перерахунку, а саме:

перерахунок - зміна розміру нарахованої споживачеві відповідно до законодавства та умов договору плати за послугу у разі її ненадання, надання не в повному обсязі або невідповідної якості шляхом

зменшення розміру нарахованої споживачеві плати відповідно до вимог цього Порядку.

2. Автоматичний перерахунок:

Тепер виконавець послуг (постачальник, ЖЕК) зобов'язаний самостійно здійснити перерахунок плати за ЖКП у разі її ненадання, надання не в повному обсязі або невідповідної якості. Це означає, що вам не потрібно більше звертатися з заявами та писати скарги.

Перерахунок має бути здійснений протягом одного місяця після закінчення розрахункового періоду.

3. Розширений перелік підстав для перерахунку:

Додано нові підстави для перерахунку, зокрема:

відповідної якості - надання виконавцем послуги з порушенням вимог щодо її якісних характеристик, передбачених договором про надання комунальної послуги (далі - договір), а також стандартами, нормами, порядками і правилами;

- недотримання режиму надання послуг (наприклад, перебої з водопостачанням, опаленням)

- незадовільна якість послуг (наприклад, низька температура води, незадовільний тиск).

Перерахунок здійснюється незалежно від наявності у споживача заборгованості за відповідну послугу.

4. Введені чіткі санкції для виконавця:

У разі ненадання послуги, надання не в повному обсязі або невідпо-

відної якості виконавець зобов'язаний протягом одного місяця, що настає за розрахунковим періодом, самостійно здійснити перерахунок згідно з вимогами цього Порядку, а також сплатити споживачеві неустойку (штраф) у порядку та розмірі, що визначені законодавством або договором.

5. Зарахування переоплати:

Сума перерахунку та неустойки зараховується споживачу в погашення заборгованості за ЖКП (якщо така є).

У разі відсутності заборгованості переоплата зараховується в оплату майбутніх платежів.

6. Внесені зміни до порядку проведення перевірки відповід

ності якості надання деяких комунальних послуг та послуг з управління багатоквартирним будинком параметрам, передбаченим договором про надання відповідних послуг (Постанова КМУ від 27 грудня 2018 р. № 1145).

7. Визначено чіткий порядок оформлення та подання актів претензій.

У разі надходження від споживача акта-претензії за визначеною формою, що складений за результатами перевірки якості послуги згідно з Порядком проведення перевірки відповідності якості надання деяких комунальних послуг та послуг з управління багатоквартирним будинком параметрам, пе-

редбаченим договором про надання відповідних послуг, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 р. № 1145 (Офіційний вісник України, 2019 р., № 4, ст. 133), та прийняття виконавцем рішення про задоволення вимог, викладених в акті-претензії, або у разі, коли претензія споживача вважається визнаною виконавцем, перерахунок здійснюється протягом одного місяця починаючи з дати, коли прийнято рішення про задоволення вимог, викладених в акті-претензії, або з дати, коли претензія споживача вважається визнаною виконавцем.

Адвокат Вадим Чунжисин

ЯК УЗАКОНИТИ БУДІВНИЦТВО ВЛАСНОГО ЖИТЛОВОГО БУДИНКУ: АЛГОРИТМ ДІЙ

Для будівництва власного будинку (на присадибній ділянці, будинок площею до 500 м.кв. та висотою не більше 2-ох поверхів без урахування мансарди, цоколя й підвалу) необхідно пройти 7 основних кроків:

1. Земельна ділянка

Передусім необхідно мати у власності/співвласності земельну ділянку або бути її користувачем. Земля повинна бути зареєстрована в Державному реєстрі речових прав (ДРРП) із присвоєнням їй кадастрового номера або у замовника повинен бути державний акт на право власності.

Важливо!

Цільове призначення земельної ділянки має відповідати намірам її забудови, тобто житловий будинок можна звести на землі з призначенням «для будівництва і обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка)».

2. Вихідні дані

Замовник через портал Дія або ЦНАП звертається

до уповноваженого органу містобудування та архітектури (УОМА) за місцем розташування об'єкта для отримання вихідних даних – будівельного паспорта забудови земельної ділянки. Ця послуга є БЕЗКОШТОВНОЮ!

Відповідно до постанови КМУ 722, на період воєнного стану замість будівельного паспорта можна отримати схему намірів забудови ділянки у приватного проєктанта, який має на це відповідну ліцензію.

3. Отримання права на початок будівельних робіт

Необхідно подати до органу державного архітектурно-будівельного контролю (ДІАМ або органу ДАБК при ОМС) повідомлення про початок виконання будівельних робіт – через портал Дія або ЦНАП. Ця послуга є БЕЗКОШТОВНОЮ!

4. Безпосереднє будівництво об'єкта

Після подання повідомлення замовник може розпочинати будівельні роботи: власними силами (так званий господарський

метод) або ж із залученням підрядника (перед поданням повідомлення про початок будівельних робіт замовник може укласти з генпідрядником договір у паперовій формі, у такому разі договір повинен бути внесений генпідрядником в Реєстрі будівельної діяльності, а присвоєний йому 16-ти значний реєстраційний номер – переданий замовникові)

5. Технічна інвентаризація

Після завершення будівельних робіт замовнику необхідно звернутися в Бюро технічної інвентаризації для виїзду відповідальної атестованої особи на об'єкт та виготовлення технічної документації. Така документація обов'язково має бути внесена в Реєстр будівельної діяльності із присвоєнням 16-ти значного реєстраційного номера.

6. Прийняття об'єкта в експлуатацію

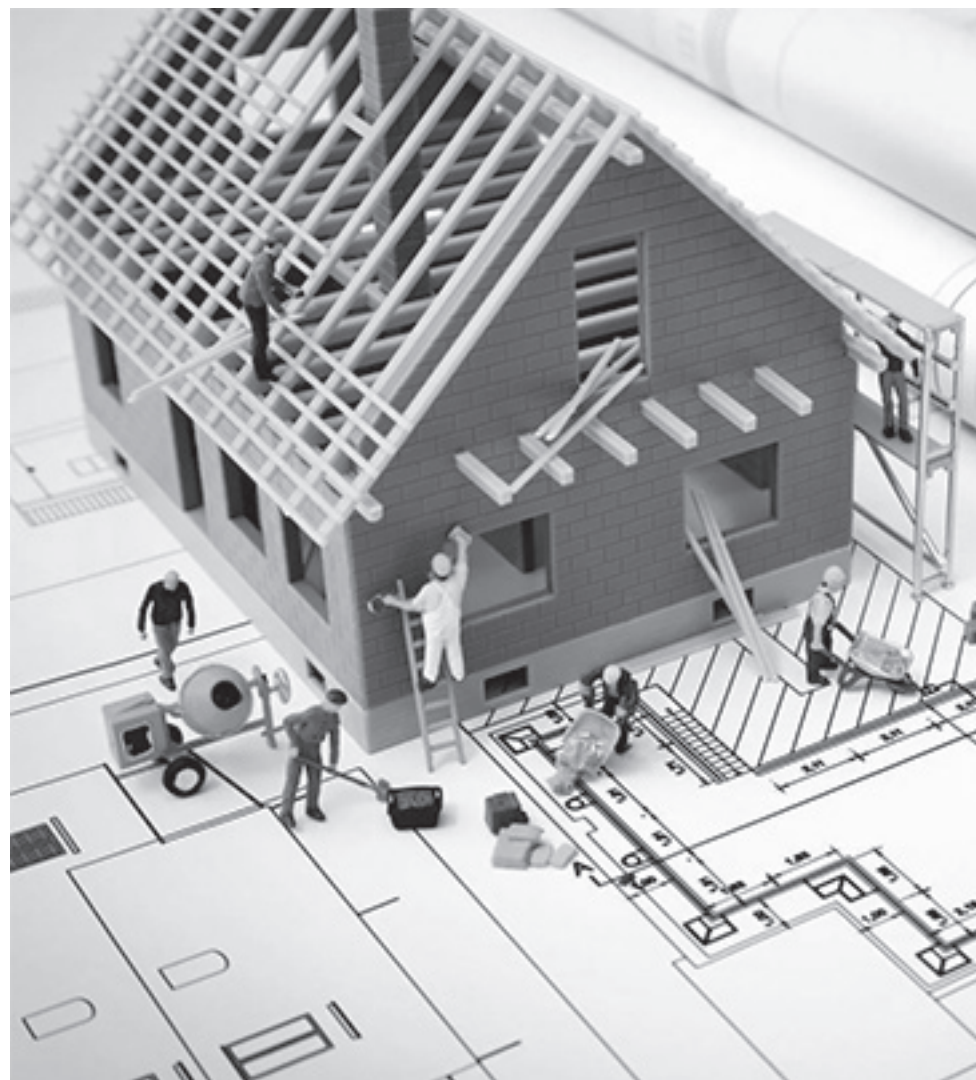
Замовник може подати до органу державного архітектурно-будівельного контролю (ДІАМ або органу ДАБК при ОМС) декларацію про готовність об'єкта до експлуатації че-

рез Дію або ЦНАП. Звертаємо увагу! Ця послуга є БЕЗКОШТОВНОЮ!

7. Оформлення права власності

Після успішної реєстрації декларації замовникові необхідно звернутися до державного реєстратора або нотаріу-

са для оформлення права власності на об'єкт та внесення відповідних відомостей до ДРРП (Державний реєстр речових прав) й отримання витягу.

ВСЕ, ЩО ТРЕБА ЗНАТИ ПРО СУБСИДІЮ

Російська агресія та енергетичний терор завдають колосальної шкоди Україні й українцям. Проте – навіть в умовах війни – держава продовжує адресно підтримувати тих, хто цього найбільше потребує. Для того, щоб для найбільш вразливих споживачів комунальних послуг суми в платіжках не були критичними, можна скористатися програмою житлових субсидій.

Хто може оформити субсидію?

Субсидія надається особам зі складу домогосподарства, якщо вони сплачують за комунальні послуги більше, ніж визначений для них обов'язковий платіж.

Платіж розраховується індивідуально для кожного домогосподарства і залежить від середньомісячного сукупного доходу на одну особу. Також мають значення майновий стан домогосподарства і норми споживання. Адаже за елек-

троенергію, спожиту понад встановлений норматив, родина сплачуватиме за власний кошт.

Оформити житлову субсидію може:

- одна з осіб, зареєстрованих у житловому приміщенні;

- людина, яка орендує житло на підставі договору оренди;

- внутрішньо переміщена особа, яка не зареєстрована, але фактично проживає у житловому приміщенні, навіть без укладення договору оренди. У такому випадку до заяви додаються документи, що підтверджують проживання за адресою домогосподарства (наприклад, довідка ВПО).

- за заявою опікуна чи піклувальника, неповнолітня дитина, яка залишилася без батьківської опіки або недієздатна особа працездатного віку, над якою встановлено опіку;

- індивідуальний забудовник, якщо будинок не прийнятий в експлуатацію,

але плата за житлово-комунальні послуги вже нараховується. У цьому разі до заяви потрібно додати документи, що підтверджують проживання за фактичною адресою домогосподарства.

При призначенні субсидії враховуються доходи усіх осіб, які зареєстровані та/або задекларовані у житловому приміщенні. Проте, при поданні заяви не забудьте зазначити, хто фактично проживає в квартирі/будинку. Якщо на день звернення за призначенням субсидії, хтось з родини перебуває за кордоном понад 60 днів, його має бути виключено зі складу домогосподарства і тоді його доходу НЕ будуть враховуватися. Тобто, якщо у житловому приміщенні прописано троє людей, але дружина з дитиною виїхали за кордон і перебувають там більше 60 днів, житлова субсидія призначається з розрахунку на одного члена домогосподарства, тобто на чоловіка.

Як розраховується розмір субсидії?

Розмір субсидії – це різниця між вартістю всіх комунальних послуг з урахуванням соціального нормативу та розміром обов'язкового платежу. Щоб визначити обов'язковий платіж, треба середньомісячний сукупний дохід домогосподарства помножити на обов'язковий відсоток платежу.

Обов'язковий відсоток платежу також обчислюється за формулою. Для цього середньомісячний сукупний дохід ділять на кількість членів родини і визначають дохід на одну особу.

Потім його ділять на розмір прожиткового мінімуму – з 1.01.2024 р. він становить 2920 грн. Результат ділиться на 2 (базовий коефіцієнт доходу для призначення субсидії), а потім множиться на 15% (базова норма плати за послуги).

Куди звернутись для оформлення субсидії?

Наразі діє спрощений механізм звернення за житловою субсидією, без збирання довідок і витрачання часу на заповнення декларації. Заявник може подати спрощене звернення, а заяву і декларацію оформити Пенсійний фонд України на підставі інформації, яка наявна з офіційних реєстрів.

Податиспрощене звернення для призначення субсидії (або заяву та декларацію, якщо ви вирішили подати повний пакет документів) можна:

- поштою або особисто в одному з сервісних центрів Пенсійного фонду України (ПФУ);
- через портал електронних послуг (обрати опцію "Заява на житлову субсидію чи пільгу") або мобільний додаток ПФУ;
- через портал Дія (ввівши у пошуку "Заява на субсидію");
- у центрах надання адміністративних послуг;
- через уповноважених осіб виконавчого органу сільської, селищної, міської ради.

Для заповнення заяви треба мати кваліфікований електронний підпис (КЕП).

Отримати КЕП можна в будь-якому акредитованому центрі сертифікації ключів

Яка інформація потрібна для заяви?

- відомості про членів родини, котрі проживають у приміщенні;
- адреса проживання, за якою мають нараховувати субсидію;
- тип субсидії (житлово-комунальні послуги чи тверде паливо);
- реквізити рахунку у форматі IBAN, на який мають зараховуватись субсидії у разі призначення.

Під час заповнення заяви виберіть зручний спосіб комунікації: телефон, електронна пошта; засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг; електронним повідомленням через вебпор-

тал електронних послуг Пенсійного фонду України та /або мобільний додаток Пенсійного фонду України.

Про рішення вам повідомлять обраним в заяві способом.

Варто зазначити, що спрощеним механізмом треба користуватися тим, хто претендує на субсидію за загальною логікою її надання.

Якщо ж у вас є якісь особливі обставини, що мають враховуватися при наданні субсидії, то рекомендуємо звернутися з повним пакетом документів: заява, декларація та підтвердні документи окремих обставин життя, на які, згідно законодавства, може зважати Пенсійний фонд при прийнятті рішення.

Що робити, якщо вам відмовили?

У разі відмови у субсидії, маєте 14 днів, щоб доповнити або виправити дані з офіційних джерел інформації, якщо знайшли помилку у власних документах. Після перевірки оновлених документів Пенсійний фонд може призначити субсидію.

Про нове рішення повідомлять додатково.

Також нагадуємо, що для більшості громадян, які отримували житлову субсидію під час опалювального сезону, Пенсійний фонд самостійно здійснює розрахунок розміру на неопалювальний сезон (з 1 травня по 30 вересня). Додатково звертатися не потрібно.

Але, якщо Ви отримували субсидію і хочете внести зміни в інформацію про родину чи майновий стан, Вам необхідно звернутися до органів ПФУ із відповідними документами.

Звертаємо увагу, що одним з критеріїв перепризначення житлової субсидії є відсутність заборгованості за житлово-комунальні послуги.

За інформацією
Мінсоцполітики

ЯК НАРАХОВУЄТЬСЯ ЖИТЛОВА СУБСИДІЯ В ОПАЛЮВАЛЬНИЙ СЕЗОН

*Приклад на сім'ю з 4 осіб

МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ

ПФУ ПЕНСІЙНИЙ
ФОНД
УКРАЇНИ

СНАЧОМ ПОКОЛІННЯ ЗАРАДИ МАЙБУТЬОГО

1. Визначаємо обов'язковий відсоток платежу

Доход за місяць

÷

Кількість членів сім'ї

÷

Прожитковий мінімум

÷

Базовий коефіцієнт

×

Базова норма плати за послуги

15 000 ÷ 4 ÷ 2920 ÷ 2 × 15 = 10 %

2. Визначаємо розмір обов'язкового платежу

Доход за місяць

×

Обов'язковий відсоток платежу

15 000 × 10 % = 1500

3. Розмір субсидії:

Розрахункова за соціальними нормативами сума витрат на комуналку

-

Обов'язковий платіж

=

Субсидія

4 000 - 1500 = 2500

ЯК КОНТРОЛЮВАТИ НАРАХУВАННЯ ЗА ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЮ, ТЕПЛО ТА ВОДУ В ДНІ ВІДКЛЮЧЕНЬ - ПОРАДИ АДВОКАТА

Війна не лише змушує нас жити в новій реальності, але й вносить суттєві корективи до наших платіжок за комунальні послуги. Графіки відключень електроенергії та опалення стають звичним явищем, а разом з ними й ризик отримати завищені рахунки.

Як же забезпечити себе від несправедливих нарахувань та не переплачувати за послуги, які не були надані?

У цій статті адвокат Вадим Чунжин ділиться простими та дієвими порадами, які допоможуть вам контролювати свої витрати на енергоресурси.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів від 6 лютого 2024 р. № 127 «Деякі питання здійснення перерахунку вартості комунальних послуг за період їх ненадання, надання не в повному обсязі або невідповідної якості» перерахунок здійснюється:

3. У разі ненадання послуги, надання не в повному обсязі або невідповідної якості виконавець зобов'язаний протягом одного місяця, що настає за розрахунковим періодом, самостійно здійснити перерахунок згідно з вимогами цього Порядку, а також сплатити споживачеві неустойку (штраф) у порядку та розмірі, що визначені законодавством або договором.

4. У разі коли причиною ненадання послуг,

надання їх не в повному обсязі є перевищення виконавцем нормативних строків проведення аварійно-відновлювальних робіт або коли надання послуги з постачання теплової енергії для потреб опалення почалося пізніше початку опалювального періоду та/або припинилося раніше закінчення опалювального періоду, виконавець за відповідний період (за винятком періоду, протягом якого відбувалася ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача), крім здійснення перерахунку, виплачує таким споживачам неустойку (штраф) у порядку та розмірі, що визначені законодавством або договором.

Обов'язковою умовою для здійснення перерахунку є складання та надання акту претензії виконавцю

11. Перерахунок не здійснюється:

- за період, коли послуги не надавалися споживачеві у зв'язку із проведенням ремонтних і профілактичних робіт, ліквідацією наслідків аварій, оскільки плата за такий період не нараховується;

- у разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі споживачам, яким плата за такі послуги нараховується за показаннями вузлів комерційного обліку теплової енергії/води або показаннями вузлів розподільного обліку

води (до встановлення вузла (вузлів) комерційного обліку води у будівлі);

- у разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або невідповідної якості за період, протягом якого відбувалася ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача;

- у разі невідповідності фактичної температури повітря нормативній температурі у приміщеннях споживача, що оснащені вузлами розподільного обліку теплової енергії/приладами-розподільниками теплової енергії (у разі укладення споживачем індивідуального договору про надання послуги з постачання теплової енергії з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем);

- якщо виконавець послуги доведе, що в точці обліку такої послуги (у разі укладення індивідуального договору про надання послуги з постачання теплової енергії з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку та інженерно-технічних систем приміщення споживача) її якість відповідає вимогам, установленим Законом України «Про житлово-комунальні послуги», іншими актами законодавства і договором.

Прошу звернути увагу на абзац 1 п.11 Постанови Кабінету Міністрів від

6 лютого 2024 р. № 127 «Деякі питання здійснення перерахунку вартості комунальних послуг за період їх ненадання, надання не в повному обсязі або невідповідної якості», це як раз той випадок, коли перерахунок не здійснюється але і плата не нараховується, тобто у випадку аварій та у період їх усунення, це також і стосується віялового відключення електроенергії.

Для того щоб зафіксувати не надання послуги та уникнути зайвих нарахувань за період коли послуга не надавалася та платня не повинна стягуватися потрібно зробити декілька простих кроків.

Фіксуйте в який період не було надано послугу:

1. Потрібно зафіксувати дату, час та тривалість відсутності послуги.

2. Робить фото та ві-

део показань лічильників. Це найважливіший крок, який допоможе вам чітко знати, скільки електроенергії чи тепла ви насправді спожили.

3. Робить фото приладів опалення з приладом фіксації температури (термометр) в приміщенні де не надається послуга.

4. Підраховуйте скільки не було послуги та у кінці розрахункового періоду /місяця та порівнюйте з кількісним показником надання.

5. Зберігайте паперові рахунки фактури та у випадку якийсь незрозумілих нарахувань з боку постачальника послуг у паперових рахунках фактурах повинна бути уся інформація про послугу та нарахування відповідно до вимог Наказу Міністерства розвитку громад 31.01.2020 № 23 «Про затвердження Вимог до формування рахунків на оплату послуг з постачання

теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» та ст.8 закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання».

6. Зберігайте квитанції про оплату послуг. Це ваш документ, який підтверджує факт сплати.

7. Не ігноруйте сумнівні нарахування. Якщо ви помітили, що у вашому рахунку зафіксовано некоректні дані, не зволікайте. Зверніться до постачальника з офіційним листом та актом претензії про перерахунок.

Пам'ятайте, що знання своїх прав та вміння ними користуватися допоможуть вам уберегти себе від несправедливих нарахувань та зекономити кошти.

ЧИ ПРИЗНАЧАТЬ СУБСИДІЮ ВІД ПОЧАТКУ НЕОПАЛЮВАЛЬНОГО СЕЗОНУ, ЯКЩО ЗАЯВУ ПОДАТИ ЛИШЕ ЗАРАЗ?

Відповідно до пункту 75 Положення про порядок призначення житлових субсидій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.1995 № 848, у разі подання заяви про призначення та надання субсидії протягом двох місяців з початку неопалювального (опалювального) сезону, житлова субсидія призначається з початку такого сезону (але не раніше дня виникнення права на її отримання).

Якщо житлову субсидію вже було призначено, то обов'язково зверта-

тися за субсидією на наступний період потрібно лише деяким категоріям громадян. В основному, субсидія на наступний період продовжується автоматично, без звернення людини.

Якщо ви чи члени вашого домогосподарства належите до зазначеної категорії осіб, подайте документи до 1 липня, і тоді виплату вам буде призначено з 1 травня – з початку неопалювального сезону.

Подати заяву та необхідні документи до органу Фонду можна в один із

способів:

- через сервісні центри Пенсійного фонду України, уповноважених посадових осіб виконавчого органу сільської, селищної, міської ради відповідних територіальних громад, центри надання адміністративних послуг;

- поштовим відправленням – на адресу органу Фонду;

- онлайн – через веб-портал електронних послуг Пенсійного фонду України, мобільний застосунок “Пенсійний фонд” або через портал “Дія”.

За інформацією ПФУ

АНОНС: ЧИТАЙТЕ В НАСТУПНОМУ НОМЕРІ

✓ **ПРИМУСОВА ЕВАКУАЦІЯ ДІТЕЙ ІЗ ЗОНИ БОЙОВИХ ДІЙ**
(Особливості примусової евакуації дітей із зони бойових дій)

✓ **ПРОТЕЗУВАННЯ ДЛЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ**
(Хто має право, яка грошова допомога, перелік документів, строки розгляду та куди подавати документи?)

✓ **ВІДСТРОЧКА ВІД ПРИЗОВУ ПО ДОГЛЯДУ**
(Відстрочка від призову у зв'язку зі здійсненням догляду: правки Кабміну та судова практика)

Адвокат Печенкін Ігор Віталійович

Захист в кримінальних провадженнях; оскарження дій чи бездіяльності посадових осіб; виконання судових рішень; супроводження господарської діяльності та ведення бізнесу; майнові спори; інша правова допомога.

Тел. **+38067 850-86-36**, e-mail: **proky@ukr.net**

Попередня консультація по телефону БЕЗКОШТОВНА!

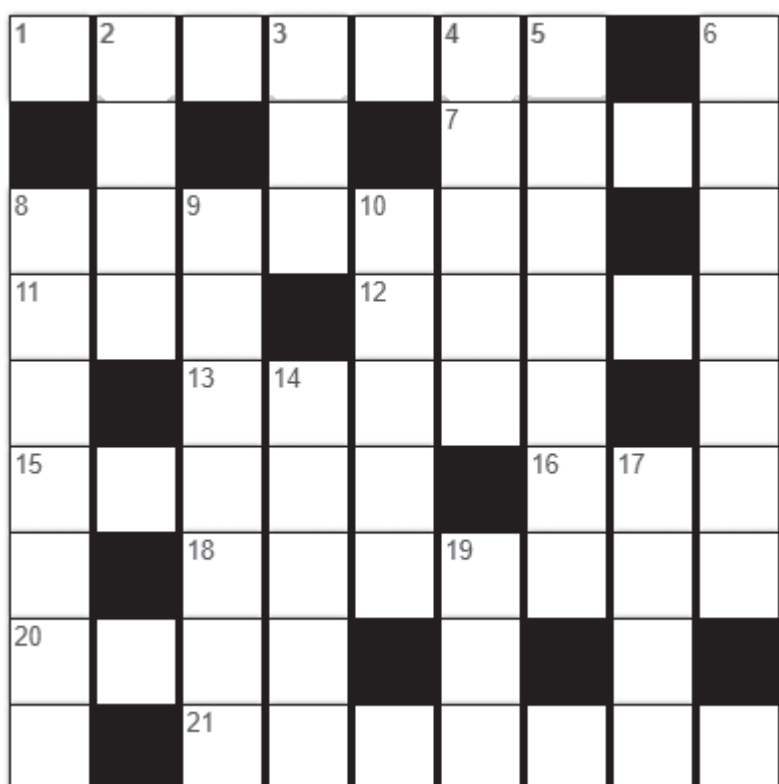
УВАГА! ПЕРЕДПЛАТА - 2024

НА ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВУ ГАЗЕТУ «ПОРАДИ ЮРИСТА»

Шановні читачі!

Якщо ви хочете знати свої права та вміти їх відстоювати, знайти відповіді на актуальні питання, бути в курсі змін законодавства, а також читати ексклюзивні інтерв'ю з українськими політиками, правниками, експертами, волонтерами та захисниками, оформіть передплату на газету у поштових відділеннях за каталогом видань «ПРЕСА ПОШТОЮ»

**ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС ГАЗЕТИ
49801**

По горизонталі:

- Щось видумане, нереальне, несправжнє, плід фантазії.
- Автор епічних творів.
- Вічнозелене дерево з сімейства лаврових з їстівними плодами.
- Гібрид від схрещування верблюдів — дромедара з бактріаном.
- Дефіс.
- Об'єднання кількох підприємств однієї галузі.
- Цирковий артист-комік.
- Румунський завод з випуску позашляхових автомобілів.
- Одна з біблійних книг Старого Завіту, що складається із 150 псалмів.
- Великий хижий птах родини яструбових, що водиться в горах або степах різних частин світу.
- Пересувний або переносний механізм для піднімання вантажів на невелику висоту.

По вертикалі:

- Людина, яка часто, багато плаче.
- Трав'яниста рослина з довгим стеблом і великими квітками, що дає кулястий плід, наповнений дрібним насінням.
- Однорічна овочева рослина родини хрестоцвітних з їстівним невеликим червоним, іноді білим коренеплодом круглої або довгастої форми.
- Відпадник, відступник від чого- або кого-небудь.
- Уявна лінія, що проходить навколо земної кулі на рівній віддалі від обох полюсів і ділить її на Північну та Південну півкулі.
- Кумедний випадок, подія або пригода.
- Лікар — фахівець з ортопедії.
- У давньоримському цирку — посипаний піском майданчик, де відбувалися бої гладіаторів, спортивні змагання та ін.
- Заглиблення в ґрунті, по якому тече річка або струмок.
- Верхнє вбрання священника, яке вдягається під час богослужіння.
- Почуття тривоги, розпачу.

По вертикалі: 1. Примара 7. Епік 8. Авокадо 11. Нар 12. Риска 13. Трест 15. Клоун 16. Аро 18. Псалтир 20. Орел 21. Дюкрат
По горизонталі: 2. Рева 3. Мак 4. Реліє 5. Апостат 6. Екватор 8. Анекдот 9. Орпел 10. Арена 14. Русло 17. Риза 19. Ляк

2024 р. Всеукраїнська інформаційно-правова газета

Свідоцтво КВ 23224-13064ПР від 22.03.2018р. Ідентифікатор медіа - R30-03093

Засновник: ТОВ «Редакція газети «ПОРАДИ ЮРИСТА» (ЄДРПОУ 41861792)

Телефон редакції: **+38 (050) 692-13-30**, e-mail: **porady_urista@ukr.net**

Головний редактор Закутайло О. П. Заст. Головного редактора Закутайло С. О.

Керівник проекту Бортнік Р. О.

Газета виходить 1 раз на місяць. Тираж - 1000 прим.

Віддруковано в друкарні: «Від і До». Адреса: м. Чернівці, вул. Заводська 37 - В.

Тел 0503763347. Замовлення № 736

Відповідальність за точність і достовірність інформації несе автор.

За точність та зміст реклами - рекламодавці.

За якість друку відповідає друкарня.

Редакція не завжди поділяє точку зору автора публікації. Редакція залишає за собою право редагувати матеріал.

При використанні публікацій газети «Поради юриста» посилання на газету обов'язкове.

Матеріали друкуються українською мовою.

ЩЕ БІЛЬШЕ КОРИСНОЇ ТА АКТУАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ
ЧИТАЙТЕ НА ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВОМУ ПОРТАЛІ
«ПОРАДИ ЮРИСТА»

WWW.PORADY.ORG.UA

ПОРАДИ
ЮРИСТА

